

Борба против трговине људима

У својој борби против трговине људима, Мисија ОЕБС-а у Босни и Херцеговини прати све предмете трговине људима у Босни и Херцеговини и ради са локалним партнерима и институцијама, да би се обезбиједила већа заштита и подршка жртвама трговине људима. Мисија такође прати домаће кривично законодавство и способност правосудног система да ефикасно санкционише кривична дјела трговине људима.

Шта је трговина људима?

Трговина људима је сложени проблем и застрашујуће кривично дјело, за које се често каже да је модерни облик ропства. Оно крши основна људска права и уништава достојанство жртава дуго након што експлоатација престане. Трговину људима Уједињене нације дефинишу као „врбовање, превоз, премјештање, скривање или прихват лица, путем пријетњи или употребе силе или других облика принуде, отмице, преваре, обмане, злоупотребе рањивог положаја или давањем или примањем новчаних средстава или друге користи, ради добијања пристанка лица, које има контролу над другим лицем, ради експлоатације.“

Због своје посвећености свеобухватној безбједности заснованој на поштовању стандарда људских права, Министарски савјет ОЕБС-а је, у децембру 2003. године, усвојио Одлуку бр. 2/03 о сузбијању трговине људима, као израз значаја и приоритета који ОЕБС даје овом питању. Одлука успоставља механизам ОЕБС-а за пружање помоћи државама које учествују у борби против трговине људима, укључујући специјалног представника и координатора за борбу против трговине људима, са сједиштем у Бечу, и подржава Акциони план ОЕБС-а за борбу против трговине људима. Сврха Акционог плана ОЕБС-а је да буде свеобухватно средство које ће помагати државама чланицама да испуне своје обавезе, у вези са борбом против трговине људима, кроз следеће мјере:

- Кривично гоњење оних који омогућавају трговину људима и кривично гоњење починилаца;
- Превенцију трговине људима;
- Заштиту жртава.

Трговина људима у Босни и Херцеговини

У Босни и Херцеговини (БиХ), кривично дјело трговине људима доживјело је нагли пораст од половине до краја деведесетих година, када је, како се вјерује, хиљаде жена било изложено организованим групама трговаца људима. Већина жртава била је из источне Европе. БиХ је, 2003. године, предузела одлучне мјере које су омогућиле ефикасно гоњење организованих ланаца трговине људима и ојачале инструменте за рано идентификовање жртава, приликом преласка државних граничних прелаза и на другим мјестима. Суду БиХ, исте године, дата је надлежност над починиоцем кривичног дјела трговине људима, кроз измјене и допуне Кривичног закона БиХ. Осим тога, успостављен је државни координатор за борбу против трговине људима и нелегалне имиграције у БиХ, ради праћења и координирања спровођења Државног акционог плана и сродних активности на различитим нивоима власти у БиХ.

У протеклој деценији, средства и начин извршења дјела трговине људима почели су да се мијењају како глобално тако и у БиХ. Данас је у БиХ типична жртва трговине људима малољетно лице, држављанин БиХ. Све је теже идентификовати жртве трговине људима. Као посљедица промјенивих образаца, обим релевантног међународног права се проширује. Важан резултат представља Конвенција Савјета Европе о сузбијању трговине људима, која је у БиХ ступила на снагу 2008. године. Европски суд за људска права такође је утврдио правне принципе који се односе на обавезе кривичноправног сектора у односу

на кривично дјело трговине људима. У том контексту постоји потреба да се непрекидно врши анализа домаћег кривичног законодавства и способност правосудног система да ефикасно санкционише кривична дјела трговине људима.

Допринос Мисије настојањима у борби против трговине људима

Мисија, од 2003. године, активно подржава напоре који се улажу у борбу против трговине људима. У почетку, ти напори су се огледали у именовану домаћег експерта који је пружао техничку и савјетодавну помоћ државном координатору за борбу против трговине људима и нелегалне имиграције у БиХ. Тренутно, Мисија, кроз свој Програм за праћење рада правосудног сектора, прати све поступке у предметима трговине људима у БиХ и пружање помоћи жртвама од стране главних пружалаца услуга. Као једну од кључних активности у борби против трговине људима у региону, Мисија је дала своју подршку органима власти и невладиним организацијама (НВО) у успостављању механизма за упућивање жртава трговине људима. Мисија такође даје подршку грађанском друштву у низу активности, усмјерених на подизање нивоа свијести о трговини људима.

Мисија сарађује са локалним партнерима и институцијама ради борбе против трговине људима, да би се омогућила већа заштита и подршка жртвама овог тешког кривичног дјела, и да би се омогућило да постоје одговарајући институционални и законодавни инструменти. Након измјене и допуне Кривичног закона БиХ, 2010. године, којим су се одредбе у вези са трговином људима још више ускладиле с обавезама које проистичу из међународних стандарда заштите људских права, Мисија је позвала да

се и на ентитетском нивоу усвоје одредбе које ће бити више усклађене са тим стандардима. Ово је нарочито значајно јер се стално дешава да се случајеви трговине људима, унутар БиХ, погрешно квалификују, што резултира у њиховом неадекватном рјешавању. Почетком 2011. године, Мисија је започела спровођење пројекта за рјешавање трговине људима ради радне експлоатације.

Мисија је 2009. године, издала извјештај, под називом: *Трговина људима и одговор домаћег кривичноправног система: Критички преглед закона и праксе у Босни и Херцеговини у свјетлу кључних међународних норми*. Овај извјештај је био користан као средство заговарања у разговорима са представницима органа власти у вези са потребним измјенама и допунама закона, које ће омогућити кривично гоњење трговине људима, у складу са међународним стандардима. Мисија је такође дала подршку снимању документарног филма, намијењеног подизању нивоа свијести о трговини људима унутар БиХ међу широм јавности, службеницима агенција за примјену закона, правосудним органима и службеницима социјалне заштите. Мисија је такође пружила помоћ Савјету Европе и Канцеларији ОЕБС-а за демократске институције и људска права (ОДИХП) у финализирању *Анализа правних прописа који се односе на сузбијање трговине људима у Босни и Херцеговини*.

Мисија ОЕБС-а у Босни и Херцеговини помаже БиХ у испуњењу обавеза које је она преузела као држава чланица ОЕБС-а, као и напредовању ка остварењу свог декларисаног циља придруживања евроатлантским интеграцијама тако што јача безбједност и стабилност, путем завршетка изградње мира унутар дејтонског оквира, те развија инклузивни политички дискурс и демократски одговорне институције које поштују разноликост, промовишу консензус и поштују владавину права. Мисија има свеобухватан и интегрисан приступ путем свог присуства на терену, што одсликава нагласак који је стављен на развијање кохезивних заједница и на правовремену идентификацију препрека напретку.